

vanja podeželja, omejenih predvsem na obnovo naselij, se po l. 1949 oblikuje že trden organizem regionalnega planiranja, ki se loči na makroregionalno ter krajevno. Po l. 1956 pride s spremembo politike do lastništva (odstop od večkrat prisilne poti socializacije v kmetijstvu) do oživitve gradnje v privatnem sektorju kmetijstva, kar vodi pogosto h kaotični proizvodavi podeželja. Tudi v regionalnem planiranju pride do znatnih sprememb. Urbanisti in pripadniki drugih strok se začenjajo načrtno ukvarjati s problemi prostorskega razvoja. Izoblikovani so bili prvi modeli razvoja podeželja, temelječi na Christallerjevi teoriji centralnih krajev. Z zakonom o regionalnem planiranju l. 1962 se začenja načrtnejši razvoj podeželja. Za vrsto poviatov so bili izdelani regionalni plani. Spremembe upravne razdelitve l. 1973 so vodile k novemu pristopu do planiranja podeželja, ki sloni na občinah.

Z geografskega stališča je zanimiv poskus klasifikacije podeželja na Poljskem, ki jo je izvedla W. Stola. Poskus sloni na opredelitvi glavnih elementov prostorske strukture podeželja. Na osnovi temeljitega pregleda dosedanjih tipologij se avtorica odloči za analizo pokazateljev, ki predstavljajo prostorsko strukturo treh skupin funkcij: notranjih (kmetijstvo, gozdarstvo, rekreacija in turizem), zunanjih (industrija, rudarstvo, gradbeništvo) ter storitvenih. Ker za obravnavano problematiko ni moč najti le treh sintetičnih pokazateljev, je W. Stola izbrala šest znakov: gostoto poselitve, delež kmetijskih površin, število zaposlenih v kmetijstvu na 100 ha kmetijskih površin, število turističnih postelj na 1 km², delež nekmečkega prebivalstva in število vozačev v državna podjetja na 1000 aktivnih prebivalcev. Vsak od navedenih šestih znakov je bil razdeljen na pet razredov, kombinacija znakov po njihovi vrednosti pa opredeljuje tip podeželja.

Marijan Klemenčič

Struktura i funkcije układów przestrzenno - ekonomicznych, uredil Z. Chojnicki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Seria Geografia nr. 18, Poznan, 1979, str. 166.

V zborniku, ki ga je uredil Zbyszko Chojnicki, in ki predstavlja izseke iz širših proučevanj poznanskih geografov, je posebej omenjena vloga pedagoškega in znanstvenega dela prof. dr. Stanislave Zajchowske. Po njeni zaslugi je Poznan postal eden od vodilnih središč družbene geografije na Poljskem. Njeno vlogo nadaljuje (čeprav je prof. Zajchowska še naprej močno aktivna) prof. dr. Zbyszko Chojnicki, vendar se zdi, da je uspešnejši pri raziskovalnem delu kot pa v animaciji in vodenju mladih geografov.

Kvaliteta geografije v Poznanju je tolikšna, da vsak njen prispevek zasluži posebno pozornost. To dokazuje tudi predstavljeni zbornik, v vsebinskem pogledu izredno pester, pri čemer pa je najpomembnejša njegova teoretično-metodološka stran. Izpostaviti velja na primer prispevek, ki kritično pretresa uporabo faktorske analize v geografiji naselij, pa razpravo o uporabnosti grafov v geografiji itd. Posamezni regionalni problemi so obdelani s sodobnimi in večkrat svojstvenimi metodami, na primer dnevna migracija delovne sile s pomočjo vektorske analize.

V kratkem poročilu je nemogoče predstaviti vsa glavna spoznanja ter nakazati teoretične in metodološke osnove, ostane pa upanje, da bi tudi v slovenski geografiji prišlo do hitrejših premikov v smeri »nove geografije.«

Marijan Klemenčič

Dve deli s področja pomožnih geografskih disciplin

Več kot razumljivo je, da geograf ne sme in ne more biti omejen le na tako imenovano geografsko literaturo. Posebno v zadnjih desetletjih se